

hed, at man, som Forholdene nu er, maa finde sig i dette, eller at man ikke kan komme udenom dette, er i mine Tanker ingen Grund til yderligere at tiltrække en Mængde flere Børn, som heller ikke har de aandelige Betingelser for at modtage den højere Undervisning, for hvem den højere Undervisning derfor vil blive til Skuffelse senere i Livet; en Skuffelse, der maaske eller sandsynligvis vil ramme dem saa meget haardere, som de efter deres økonomiske Vilkaar skal staa alene i Livet og netop skal bygge, ogsaa økonomisk, deres Fremtid paa den Uddannelse, de har faaet. Den højtærede Minister mente, at man saa kunde træffe Foranstaltninger, hvorved man udelukkede baade de fattige og de rige ukvalificerede Børn fra at gaa Skolen igennem, nemlig ved at skærpe Prøverne. Ja, det er en Tanke, som har min højeste Sympati. Jeg har mange Gange i mit Liv hørt Tale om, at noget saadant skulde ske, men hidtil er det ganske vist ikke sket, og jeg stiller mig meget skeptisk overfor det Spørgsmaal, om det vil lykkes at gennemføre en saadan Reform i Fremtiden, simpelt hen fordi Mennesker er og bliver Mennesker. Den i sig selv saa overordentlig smukke Følelse af Medlidenhed under den øjeblikkelige Situation vil uden al Tvivl, i alt Fald efter nogle Aars Forløb, gøre sig gældende selv overfor de skærpede Prøver, saaledes at man efterhaanden kommer til at falde af og efterhaanden at sætte Fordringerne ned, fordi man synes, at det dog er Synd overfor disse Børn i Øjeblikket, og det er især Synd overfor disse Forældre, som maaske kommer sorgfulde og bekymrede og beklager sig for Skolens Rektor og bønfalder ham om endelig ikke at skære Traaden over for lille Peters eller lille Marias Fremtid. Jeg tror ikke videre paa det; men kunde det lade sig gøre, vilde jeg finde, at det var ganske udmærket, at man fik disse Prøver skærpet, og jeg erkender, at hvis det kunde lykkes, vilde der derved være udjævnet en meget væsentlig Modsætning mellem den højtærede Minister og mig. Thi et af de Hovedhensyn eller rettere det Hovedhensyn, som for mig bevirker, at jeg ikke mener, at man bør give fri Undervisning paa det offentliges Bekostning til ethvert Barn i Skolen, vilde derved være fjernet. Men paa den anden Side vil jo ogsaa dermed hele Modsætningen mellem den højtærede Minister og mig være fjernet, thi naar man kunde faa alle de ubegavede, de døvne og uartige Børn fjernet fra Skolen, saa at man kun beholdt dem, som virkelig kan modtage og fordøje den højere Undervisning, saa fik vi kun dem, som ogsaa jeg

gerne vil være med til at hjælpe, og saa kan den højtærede Minister og jeg overmaade let blive enige om, at de Børn skal man hjælpe, dem skal man give, og dem skal man ogsaa give rundeligt. Og jeg vil i mange Tilfælde være meget villig til at gaa med til, at man foruden Friplads gav dem en yderligere Støtte. Det synes jeg, jeg har udtalt overmaade tydeligt, og det forekom mig derfor meget lidt rammende, naar den højtærede Minister overfor mig fremhævede, at en Embedsmand kunde dog ogsaa trænge til fri Skole for sine Børn, naar de ellers var begavede og flinke. Det er jo netop mit Standpunkt; naar de er begavede og flinke, skal man hjælpe dem, men den højtærede Minister vil hjælpe dem, selv om de ikke er begavede og flinke; selv om de i Virkeligheden er en Kløds om Benet paa Skolen, vil Ministeren, som Forholdene nu er — og vi maa jo foreløbig regne med Forholdene, som de er nu —, alligevel give dem fri Skole. Kunde man blive enig om en Skærpelse af Optagelsesprøven og gennemføre den, vilde altsaa Modsætningen mellem den højtærede Minister og mig være væsentlig hævet, vi vilde have fjernet en Anstødssten, idet kun de Børn, som vi begge ønskede at hjælpe, vilde blive tilbage.

Saa er der kun dette Spørgsmaal af mere pædagogisk eller etisk Art at drøfte, om det er rigtigt, at Fripladserne, som fremkommer til disse Børn, skal være en Ret eller en Belønning. Jeg maa for mit Vedkommende sige, at jeg tror, det har sin store Værdi, at Fripladserne fremtræder som en Belønning, som en Anerkendelse fra det offentliges Side. Det glædede mig i høj Grad at høre det ærede 1ste Medlem for 5te Kreds (Kragh), som jo selv er Skolemand, altsaa sagkyndig, netop fra sit sagkyndige Standpunkt udtale den samme Opfattelse som den, jeg som Lægmand har dannet mig, men det er selvfølgelig noget, som kommer i anden Række, som vi kan forhandle om; hvis den højtærede Minister kan tilvejebringe Overensstemmelse med Hensyn til Hovedpunkterne, hvad jeg ikke tror, han kan, saa bliver vi maaske ogsaa enige om det andet.

Det ærede 3die Medlem for 1ste Kreds (Christiansen) fremhævede meget stærkt, at Socialdemokraterne var saa overordentlig velsindede overfor den private Skole, at det var en fuldkommen Misforstaaelse af mig, naar jeg troede, at Socialdemokraterne vilde stille sig uvilligt overfor Privatskolen. Men samtidig sagde rigtig nok det ærede Medlem, at han mente, at Privatskolen i Fremtiden vilde faa en meget